

MALA GROHARJEVA SLIKARSKA KOLONIJA – DREVO PRIJATELJSTVA MLADIH

Tam v ozadju se je lesketalo mesto Loka v polnem soncu. Ivan je stal na trati in opazoval sejalca, ki je stopal po svoji zemlji in trosil v širokih zamahih žito okoli sebe. V tem hipu je Grohar spoznal, kje je njegova pot, kje je njegova zemlja, njegov svet, njegovo sonce, kje so njegove barve. Spoznal je, da sta zemlja in ljudstvo eno in isto. V tujini se lahko učiš, iz polnega srca pa lahko ustvarjaš le v domovini.

Tako kot je pred sto leti prišel Ivan Grohar v Loko z željo po poglobljanju znanja iz slikarstva in kot so nekoč Grohar, Jakopič, Jama in drugi prenašali na svoja platna motive, ki jih jim je nudila Loka s svojo okolico, prihajajo učenci osnovnih šol – mladi likovni ustvarjalci že več kot 20 let v tisočletno Škofjo Loko.

Veseli živ žav nastane med starimi portali in freskami, pa zopet utihne. Med njimi pa ostaja želja po ponovnem srečanju. Vsak od njih ob odhodu zapusti še en živopisni list na drevesu prijateljstva, negovanem od stoterih rok.

Še enkrat se ozrimo na dosedanjo razvojno pot dela Male Groharjeve slikarske kolonije. Društvo ljudske tehnike Škofja Loka, Loški muzej in Zavod za prosvetno pedagoško službo Kranj so 12. maja 1968 organizirali v Škofji Loki prvič srečanje učencev likovnikov in fotoamaterjev na temo: Škofja Loka v sliki in fotografiji. Z vsake osnovne šole so prišli po trije navdušeni likovniki in po trije fotoamaterji. Preplavili so mesto pod Lubnikom, da bi v določenem času v barvah in na filmskih trakovih upodobili

lepote starega mesta. Pod spretnimi rokami se je papir spreminjal v zrcalo, v katerem so odsevale strehe, arkade, ozke ulice...

Marsikateremu sprehajalcu je tisto sončno sobotno dopoldne zastal korak, ko je na svoji poti srečeval učence, opremljene s papirji, barvami in čopiči ali fotoografskimi aparati. Množica mladih slikarjev in fotoamaterjev je bila za večino Ločanov uganka. Le od kod med mladino tolikšno navdušenje za slikanje? Bi bil slikar iz Sorice vesel, če bi jih videl? Prav gotovo!

Po slikarju, doma iz Sorice, nosi kolonija svoje ime

Najboljša likovna dela in fotografske posnetke so organizatorji razstavili v galeriji na Loškem gradu. Iz razstavljenih del se je kazalo, koliko likovne kulture in koliko ustvarjalne fantazije je skrite v mladih ustvarjalcih.

S to prireditvijo so bili postavljeni temelji za nadaljna srečanja učencev likovnikov, za nastanek Male Groharjeve slikarske kolonije in mesta Škofje Loke kot likovnega središča mladih.

Naslednje leto je bilo srečanje mladih likovnih ustvarjalcev razpisano že kot Mala Groharjeva slikarska kolonija. Te so se razen učencev Gorenjske udeležili tudi učenci iz raznih krajev Slovenije, Prištine, Vršca, Subotice, Sarajeva in Novoga Sada. Pokrovitelj je bila Skupščina občine Škofja Loka.

ŠKOFJA LOKA 1987

Mala Groharjeva
slikarska kolonija

Njen predsednik Zdravko Krvina je ob tej priložnosti rekel: »Naše mesto bi moralo postati vzgojitelj na področju likovne ustvarjalnosti mladih. V tem smislu si bomo prizadevali še naprej in nameravamo v prihodnje podpreti to idejo še v večji meri in širši organizaciji.«

Tudi tokrat so bila vsa nastala likovna dela razstavljena v galeriji na Loškem gradu. Najboljša dela med njimi pa je Sekretariat mednarodne organizacije pobratenih mest poslal v Leningrad na svetovno razstavo otroških risb.

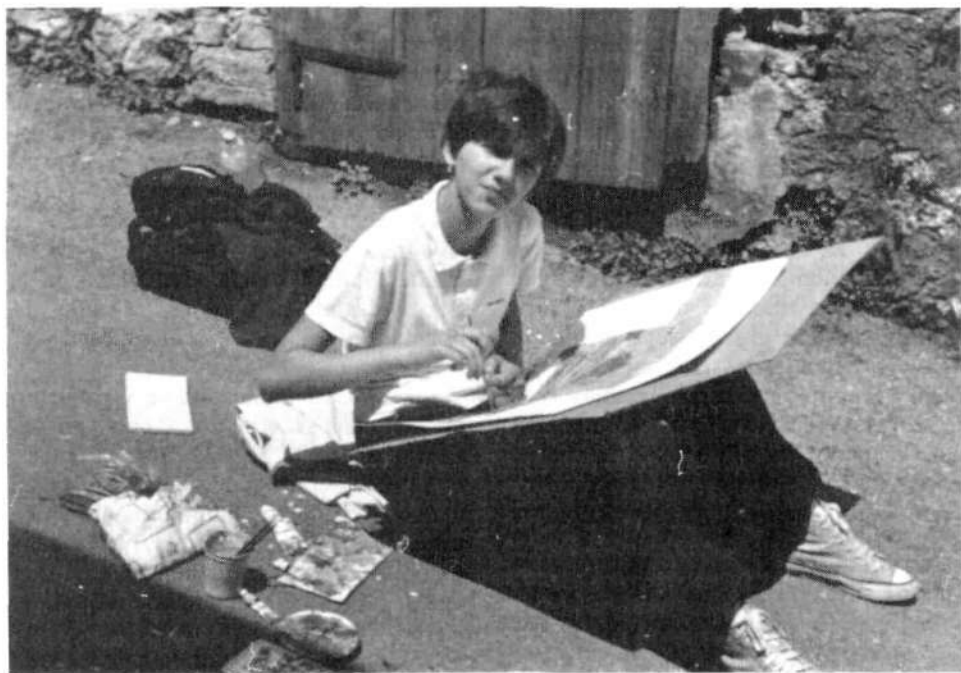
V vseh naslednjih letih je v prvih junijskih dneh Škofja Loka ponovno zaživela. Privabila je nad tristo učencev, ki so vsakokrat iskali motive po mestu in okolici. Pri delu jih ni motila niti vroča pripeka, niti poletna nevihta. Na »Placu« v srcu Škofje Loke so bili vogali ozkih »gas« polni malih umetnikov »Groharčkov«.

Ob dežju so se ti mladi umetniki stisnili pod strehe, poiskali zavetje v vežah in slikali pod drevesnimi krošnjami. Tudi domačini so bili naklonjeni mladim ustvarjalcem.

Leta 1972 so nekateri učenci pod vodstvom akademskega slikarja Toneta Logondra slikali v Sorici, torej tam, kjer se je 15. junija 1867 rodil slikar, vzornik kolonije. Menil je, da je zamisel o koloniji odlična, saj se je udeleži ob učencih tudi veliko število likovnih pedagogov. Zanje predstavlja ta kolonija nekaj simpozij, izmenjavo izkušenj dela in nena zadnje obnovljena prijateljstva in srečanja po akademiji.

K uspešni organizaciji so veliko prispevali tudi učenci domačini in njihovi starši. Ti so sprejemali mlade slikarje iz oddaljenih krajev n goste na svoje domove. To je pripomoglo še k tesnejšemu sodelovanju med mladimi.

Z namenom, da bi se kolonije lahko v večjem številu udeležili tudi učenci iz drugih republik, je kolonija od leta 1974 potekala izmenoma v Škofji Loki in Sme-

Mladi likovni ustvarjalec pri delu

derevski Palanki. To leto je bila v času od 31. maja do 2. junija organizirana kolonija v Smederevski Palanki. Na razpis je bilo iz Slovenije sprejetih 40 učencev, iz ostalih republik pa 150. Udeleženci iz Slovenije smo imeli skupen prevoz s posebnim avtobusom.

Ob prihodu je predsednik pobratene občine izrazil željo, da bi se ta oblika medsebojnega povezovanja ohranila. Učenci so bili nastanjeni pri učencih domačinih in spoznavali njihov način življenja in običaje.

V soboto so mladi likovniki slikali po mestu in bližnji okolici. Nekateri pa so se z avtobusi odpeljali v bolj oddaljene kraje. Večina si je za motiv izbrala različne kulturnozgodovinske spomenike na tem območju.

Popoldan so učenci palanskih šol za vse udeležence kolonije in domačine pripravili bogat kulturno-glasbeno folklorni program.

Leta 1977 je kolonija praznovala 10-letni jubilej. Na tem srečanju se je zbralo 350 mladih likovnih ustvarjalcev iz 103 osnovnih šol.

Razkropljeni po ulicah in bližnji okolici so učenci vnesli v Loko misel, ki jo je poudaril Tone Polajnar, predsednik skupščine občine Škofja Loka, da Mala Groharjeva slikarska kolonija ni pomembna le na področju likovnega ustvarjanja, temveč je njena visoka vrednost v medsebojnem spoznavanju. Tridnevno bivanje učencev v Loki je popestrilo več kot sedemsto pevcev in instrumentalistov osnovnih in glasbenih šol Gorenjske, domača in kranjska godba na pihala, tamburaški orkester iz Reteč ter harmonikarja iz pobratene občine Smederevska Palanka.

Svoje vtise o življenju in delu kolonije je Biljana Gajič, učenka 7. razreda osnovne šole iz Smederevske Palanke izrazila: »Škofja Loka je izredno lepo mesto s prijaznimi ljudmi in čudovito reko.

Mlada kiparja pri delu

Na Mestnem trgu...

...na kopališču

Lepo so nas sprejeli, počutim se kot doma. Kolonija je lepo doživetje, zato bi želela še priti.»

V naslednjih letih srečanje mladih likovnikov za prebivalce Škofje Loke ni bilo novo. Navajeni so bili že na skupine mladih, ki so na vsakih nekaj metrov sedeli, čepeli ali stali in na papir s čopičem lovili živopisne podobe starega mesta. Pod spretnimi rokami so večkrat nastajale prave umetnine. Njihove oči so begale, lovile zanimive motive in ko so se umirile, so mlade roke brzele po belem papirju in mešale barve.

Tisočletne stavbe, cerkve, arkade, stopnišča, tesne ulice, strehe, grad... so v sobotnih dopoldnevih polagoma dobivala svoje dvojnike na papirju.

V dneh od 2. do 7. junija 1987 je Škofja Loka, mesto prijateljstva mladih likovnikov slavila 20-letni jubilej Male Groharjeve slikarske kolonije. Program praznovanja tega jubileja je vključeval:

- razstavo likovnih del kolonij 1968/86 s predstavitvijo seminarja ravnateljv osnovnih šol Gorenjske,
- izvedbo strokovnih seminarjev iz likovne vzgoje v osnovnih šolah za učitelje osnovnih šol Gorenjske in Ljubljane.

telje osnovnih šol Gorenjske in Ljubljane.

Posamezne teme na seminarju so izvajali: dr. Milan Butina s Fakultete za naravoslovje v Ljubljani, dr. Bogomil Karlavariš s Pedagoške akademije na Reki, mag. Helena Berce, pedagoška svetovalka za likovno vzgojo pri Zavodu za pedagoško službo Slovenije in Jolanda Pibernik, likovni pedagog na osnovni šoli Simona Jenka v Kranju.

Osnovni del praznovanja pa je bilo delo kolonije na teme:

- barvna igra cicibanov na asfaltu,
- Škofja Loka v sliki,
- utrip življenja in dela občanov – s fotografskim objektivom,
- plastično oblikovanje lesa in papirja na teme iz dela Zlato pod Blegošem – pod mentorskim vodstvom Petra Jovanoviča, kiparja iz Žetina pod Blegošem.

V koloniji je sodelovalo 196 učencev likovnikov in fotoamaterjev. Spremljalo pa jih je 100 učiteljev likovne in tehnične vzgoje. Prišli so iz mnogih krajev naše domovine. Še posebej pa smo bili veseli udeležencev iz najbolj oddaljenega kraja

Razstava v galeriji na Loškem gradu

– Bitole v Makedoniji. Med udeleženci je bil tudi učenec iz Celovca.

Samo delo so povezovale številne kulturne prireditve in ogledi kulturno-zgodovinskih zanimivosti občine Škofja Loka.

Za čim boljše uresničevanje ciljev kolonije so vsa ta leta skrbeli člani odbora in mnogi sodelavci in pokrovitelji. Za vsa ta prizadevanja so na osrednji slovesnosti v kapeli Loškega gradu prejeli posebna priznanja. S posebno listino odbora Male Groharjeve slikarske kolonije pa je bilo 100 najboljših likovnih del v letih 1968/86 poklonjenih v trajno last Loškem muzeju Škofja Loka.

Ob zaključku kolonije sta svoje vtise o koloniji izrazila:

– dr. Bogomil Karlavaris:

Zbrana dela so velika dragocenost za preučevanje procesa dela in odnosa učencev do kulturnih vrednot nekega okolja. Izražam vam najboljše želje za nadalje delo v razvoju kolonije.

Nagovor ob sklepnih prireditvah jubilejne Male Groharjeve slikarske kolonije 7. junija 1987 – Franci Pivec, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo

Zaključna prireditev

– mag. Helena Berce-Golob:

Kolonija mi pomeni izvirno srečanje z mladimi ustvarjalci, spoznavanje njihovih likovnih izraznih zmožnosti in sposobnosti, možnost sproščenega pogovora z mladimi in njihovimi mentorji, ugotavljanja nivoja likovne vzgoje v Sloveniji in širšem prostoru. Kolonija mi pomeni tudi prijetno srečanje s Škofjo Loko, z njenimi lepotami in s prijaznostjo njenih prebivalcev ter z vso njeno bogato kulturno dediščino.

Kolonija ob svojem jubileju ni zaključila z delom. Že naslednje leto je bila organizirana v Smederevski Palanki. Mesto samo je bilo zopet en dan slikarski atelje, v katerem so mladi likovni ustvarjalci iskali motive in ustvarili dela, ki so jih naslednji dan razstavili v njihovi galeriji.

Še v letu 1989 je bila kolonija – tokrat zopet v Škofji Loki in to v organizaciji osnovne šole Ivana Groharja. Nato pa je

za nekaj let veseli živ žav mladih ustvarjalcev utihnil. Prišlo je do razpada Jugoslavije in delo kolonije je zamrlo.

Leta 1995 so jo na pobudo likovnih pedagogov Gorenjske in Zveze kulturnih organizacij iz Škofje Loke ponovno oživilili. Trajala je en dan. Udeležilo se je je 70 mladih likovnikov iz 21 gorenjskih osnovnih šol. Ti so si zjutraj pod vodstvom turističnih vodičev ogledali mesto, nato pa na temo Škofja Loka pod vodstvom svojih mentorjev slikali v prosti tehniki. Likovnike in njihove mentorje je pozdravil gospod Igor Draksler, župan občine Škofja Loka.

S ponovno oživitvijo kolonije, je drevo prijateljstva odgnalo novo mladiko. Želim si, da bi jo mladi likovniki gojili v novo drevo prijateljstva z vedno več listi, obarvanimi z nepopisnimi motivi »pisane« Loke.

Lojze Malovrh